

M.A. Semester - 4 (CBCS) Examination

March/April- 2019

VEDANG: NIRUKTA ADHYAYA 7, PNINIYASIKSA
(CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પૂર્વાપર સંદર્ભ સાથે સમજાવો. (૦૭)
- Que-1(A) Explain with reference to context any two of the following. (07)
- (૧) નારાશંસા: इति नैरुक्ता:।
 - (૨) અથ આકારચિન્તન દેવતાનામ્।
 - (૩) અગ્નિ: सर्वा: देवता:। इति तस्मोत्तरा भूमसे निर्वचनाय।
 - (૪) एवमुच्चावचैरभिप्रायेऋषीणां मन्त्रदृष्टयो भवन्ति।
- પ્રશ્ન-૧(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સમજાવો. (૦૭)
- Que-1(B) Explain any two of the following. (07)
- (૧) येनाक्षरसमाम्नायमधिगम्य महेश्वरात्।
कृत्स्नं व्याकरणं प्रोक्तं तस्मै पाणिनये नमः॥
 - (૨) माधुर्यमक्षरव्यक्ति: पदछेदस्तु सुखर:।
धैर्यलयसमर्थम् च षडेते पाठका गुणा:॥
 - (૩) स्वरा: विंशतिरेकश्च स्पर्शानाम् पञ्चविंशति:।
यादपश्च स्मृता द्यष्टौ चत्वारश्च यमा: स्मृता:॥
 - (૪) व्याघ्री यथा हरेत पुत्रान् दंष्ट्राभ्यां न च पीडयेत्।
भीता पतनभेदाभ्यां तदवद्वर्णान् प्रयोजयते॥
- પ્રશ્ન-૨(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શબ્દોનાયાસ્કને અનુસરીને નિર્વચન આપો. (૦૭)
- Que-2(A) Give etymologies according to yaska any two of the following. (07)
- (૧) જાતવેદસ્।
 - (૨) વિરાટ્।
 - (૩) હવિર્ભાજ:।
 - (૪) સિન્ધુરશ્વિનમ્।
- પ્રશ્ન-૨(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છંદના લક્ષણ આપો. (૦૭)
- Que-2(B) Give the definition of any two metres of following. (07)
- (૧) માલિની।
 - (૨) શિખરણી।
 - (૩) સ્તમ્ભરા।
 - (૪) પુષ્પિતાગ્રા।
- પ્રશ્ન-૩ યાસ્કે સ્વીકારેલા નિર્વચનના સિદ્ધાંતોની સોદાહરણ ચર્ચા કરો. (૧૪)
- Que-3 Discuss with illustrations the principles of etymology accepted by Yaska. (14)
- અથવા/OR
- પ્રશ્ન-૩ પાણિનીયશિક્ષાયા: પ્રમુખવિષયા:। (૧૪)
- પ્રશ્ન-૪ સંસ્કૃત છન્દશાસ્ત્રના પ્રત્યયો વિગતે ચર્ચો. (૧૪)
- Que-4 Discuss with detail on સંસ્કૃત છન્દશાસ્ત્રય પ્રત્યયા:। (14)
- અથવા/OR
- પ્રશ્ન-૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે છંદોને લક્ષણ બંધારણ ઉદાહરણ આપી સમજાવો. (૧૪)
- Que-4 Give the definition – structure and examples of any two meters of following. (14)
- (૧) મન્દાક્રાન્તા।
 - (૨) દણ્ડક:।
 - (૩) વૈતાલીયમ્।
 - (૪) વિયોગિની।
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- Que-5 Write Short notes on any two of the following. (14)
- (૧) પાણિનીયશિક્ષાયા: महत्वम्।
 - (૨) તત્કો વૈશ્વાનર:।
 - (૩) યાસ્કે કરેલ દેવતાઓનું વર્ગીકરણ (Classification of Gods according to Yaska)
 - (૪) આર્યા અને તેના પ્રકારો. (Arya and it's varieties)